

Cuprins

Introducere	7
PARTEA I – Dinamica percepțiilor și gestionarea	
deciziilor	13
1. Sărbători la New York	15
2. Sancțiuni pentru Iranul cu aspirații nucleare	20
3. Irakul post-Saddam	28
4. Cum se iese din Irak după ce ai intrat cu sabia trasă .	34
5. Optimism temperat în Orientul Mijlociu	41
6. Ce fel de retragere din Irak?	48
7. Ce atitudine față de noua Rusie?	55
8. Relația ambivalentă SUA–Rusia. Repoziționarea Moscovei în relațiile internaționale	63
9. Relația ambivalentă SUA–Rusia. Revigorarea din epoca Putin	71
10. Avertismentul Kosovo	76
11. Avertismentul Kosovo	85
12. Indivizibilitatea puterii: totul sau nimic	89
13. Alegerile primare din SUA: experiență și speranță ...	96
14. Cum poți să creezi un stat în câțiva ani?	104
15. Criza alimentară mondială	110
16. Riscurile transformărilor democratice: devieri sau deformări	117
17. Testul politicii externe a UE din Caucazul de Sud ..	131

18. Poveștile tranziției din Georgia din perspectiva
celeia românești 138

PARTEA A II-A – Alegerile – test al forței

- și vulnerabilității democrațiilor** 145
19. Iran după alegeri 147
20. Deblocarea istoriei: reconcilierea dintre Turcia
și Armenia 153
21. Politica externă a UE post-Lisabona 165
22. Semințele democrației în Irak 171
23. Incident în largul coastelor Fâșiei Gaza 177
24. Conflictul israeliano-palestinian: gestionarea
percepțiilor 183
25. Supraresponsabilitatea și logica pieței 189
26. Dezastrele ecologice și răspunderea companiilor... 192
27. Memoria scurtă a răului 198
28. O nouă țară în Africa: Sudanul de Sud 204
29. Tunisia: ghid de confiscare a revoluției iasomieii? 210
30. Primăvara arabă 216
31. Sudanul de Sud: o secesiune agreată 226
32. Ghilotina transformărilor: limitele răbdării 236
33. Primăvara arabă: anul I 243
34. Smart power – aplicația Libia 255
35. Libia: lecție de moderație politică la început
de tranziție 262
36. Convenția Partidului Democrat american:
buciumul mobilizării înaintea alegerilor 268
37. Împotriva indiferenței 272
- NOTĂ** 278

1. Sărbători la New York

Starea specială a sărbătorilor de iarnă este pregătită de Halloween și de Thanksgiving, două sărbători de la sfârșit de octombrie și noiembrie care constituie în SUA preludiul Crăciunului și Anului Nou. În New York, încă de la începutul lunii decembrie, vitrinele magazinelor și ofertele de produse, toate excepționale, contribuie și ele la inducerea stării de ieșire din cotidian și suspendare a normalității rutiniere.

Vraja sărbătorilor o resimți parcă în mod deosebit în New York, orașul care reușește să creeze o ambianță de sărbători ieșită din comun. Desigur că este vorba de găteala și poleiala orașului, dar e vorba și de oameni. Aproape toți new-yorkezii contribuie la spectacolul de lumini. Cei mai mulți lasă peste noapte luminile deschise la birou pentru ca zgârie-norii să devină imenși brazi de oțel împodobiiți cu mii de lumini. În geamuri, pe fațada casei, în copacii din jur fiecare își montează lumini și ghirlande. Luminile din case și de pe felinare și copaci radiază și pe fețele oamenilor. Chiar dacă nu toți lipsiți de griji, par să fi făcut un pact asemănător unui jurământ de bună dispoziție, de calm și serenitate.

După ce te abați de pe luminatul Fifth Avenue cu magazinele sale de lux, atras de heralzi angelici ca de cristal, ajungi

în Rockefeller Center, unde un brad cu peste 30.000 de luminițe străjuiește un mic patinoar. Pe nesimțite ajungi în Central Park, parcul străjuit de uriași de oțel, trecând pe lângă vânzătorii de castane și alune fierbinți și doamne cu blănuri de animale pe cale de dispariție. Alt patinoar, trăsuri cu cai, alergători (anul acesta e unul din cei mai calzi în decembrie) și artiști care îți fac portretul înfrumusețat în 5 minute. Cobori apoi spre Times Square. Mii de lumini, reclame și viermuială de turiști, totul aseasonat cu Crăciunițe. Dacă nu te-ai oprit în unul din cele 20.000 de restaurante din New York, cele din Theater District te îmbie să poposești înainte de un spectacol pe Broadway. De la piesele de pe Broadway, muzeele cu colecții private donate pentru încântarea marelui număr și formațiile de jazz și rock ce performează prin baruri, toate atracțiile New York-ului îmbată cei 35 de milioane de turiști în nectarul dulce al unei ambianțe de sărbători din care nu lipsește nici frenezia cadourilor. Templele consumismului sunt gata de noi jertfe, iar pe altarul caselor de marcat poposesc neîncetat cărțile de credit. Nu te poți sustrage tentației. E vorba de plăcerea de a oferi. De altfel, americanii donează în perioada sărbătorilor milioane de dolari anual pentru întrajutorarea semenilor.

Metroul te poartă spre Downtown. Îți răsună în minte refrenul ***The Most Wonderful Time of the Year*** și alte versuri din cele câteva cântece pe care le auzi peste tot. Amestecul de turiști veniți să se simtă bine și să caute plăcerile relaxării contribuie prin dispoziția lor bună la sentimentul că aici este locul unde să îți petreci sărbătorile de iarnă. Din Battery Park, de unde vezi Statuia Libertății care anunța

valurile de imigranți că acesta este un tărâm al libertății și al tuturor posibilităților deschise de ea, ajungi la Ground Zero, unde Moș Crăciun de peste câțiva ani va vedea două turnuri și mai mari decât cele răpuse în septembrie 2001. În zona financiară din jurul Wall Street, Moș Crăciun nu mai vine. Aici nu există miracole în afara celor produse de finanțști, iar Moșul nu mai are ce să le aducă celor ce lucrează aici; dacă aceștia nu au deja, își pot lesne procura.

Ajungi în Tribeca și faimoasele cinematografe unde are loc *Tribeca Film Festival*, și unde recent a avut loc un reușit festival de film românesc despre Revoluția din '89. La Pier 17, în vechiul port pescăresc, unde rezistă piatra cubică din granit, un cor cântă colinde în jurul unui brad. Turiști în goană după cumpărături ieftine se opresc pentru o clipă, cât să facă poze, să asculte un pic și să lase apoi locul altora. O plimbare pe un Brooklyn Bridge luminat te poate purta în cartierul Williamsburg din Brooklyn, de unde poți vedea, ca și din Astoria sau Sunnyside, în Queens, unde este adunată parte din comunitatea de români-americieni. La întoarcere în Big Apple, în Chinatown (care amenință să înghită expansionist Little Italy), te invadează totuși limitat intruziv miroșuri, oferte de ceasuri și marochinarie contrafăcută, și agitația asiatică. Parte din magnetismul irezistibil al insulei Manhattan.

Feliz Navidad, Feliz Navidad, Feliz Navidad Prospero Ano y Felicidad! Cântecul îți dă un nou avânt în lupta dinainte câștigată cu cafeaua cu fulgi de nea, pe cana de la *Starbucks*, pe care o bei înainte să intri în cartierul Soho și de acolo în Union Square. Te oprești pentru un instantaneu cu un grup de turiști care te roagă să le faci o poză pentru ca apoi să te

trezești cu alte 6-7 aparate de fotografiat. Un domn te pofteste să treci primul pe trotuarul strâmtorat de lucrări de amenajare. Spiritul curtenitor nu e defel forțat, americanii fiind politicoși și primitivi din fire, mândri de țara lor, dar și curioși de ce e dincolo de ape. Deschiderea americanilor și diversitatea umană îți creează din primul moment sentimentul că ești binevenit, că te poți amesteca în largul tău în mulțimea de pe străzile marii metropole, că este și locul tău aici, pentru câteva ore, zile sau mai mult. Lumea pe străzi e pestriță, dar și integratoare. Clădirile uriașe și bulevardele largi nu te strivesc. Dimpotrivă, te îmbrățișează de la bun început, te absorb și îți reclamă toate energiile să le privești și parcurgi.

Deja bogăția de culori și opulența arhitecturală nu te mai pot împiedica să nu te întrebi cum s-or fi simțit barbarii din provinciile Imperiului Roman care veneau pentru prima dată la Roma și vedeau măreția capitalei lumii: Via Apia (un soi de Fifth Avenue) și Colosseum (un fel de Madison Square Garden). Târgurile ambulante din Greenwich și Chelsea întregesc imaginea unui oraș în continuă mișcare și schimbare. Totodată, ai sentimentul potrivit căruia cu cât încerci să cunoști orașul, cu atât ai mai multe de văzut, încât nu o să apuci să epuizezi niciodată misterele metropolei.

După ce bei un cidru în Bryant Park și privești la câțiva patinatori, cei mai mulți cu căciuli de Moș Crăciun cu luminițe, o pornești spre casă. Richard, cerșetorul din colțul străzii, îți urează și el „La Mulți Ani!”

Voia bună impregnată de oamenii de pe stradă nu te abandonează odată intrat în casă. Te încarcă cu un sentiment de curățenie lăuntrică. Lumea zâmbește pe stradă, uitând,

pentru o vreme cel puțin, pare-se, de încrâncenări și umori. Trebuie să fim în pace cu noi și cu cei din jur ca să ne bucurăm de sărbători. Să dorim tuturor românilor asta, și să îi vedem zâmbind pe străzi și redescoperind plăcerea de a te bucura și a-i bucura pe alții.

2. Sancțiuni pentru Iranul cu aspirații nucleare

-
- 2.1. Politica sancțiunilor reversibile și graduale;
  - 2.2. „Măsurile suplimentare care se impun”;
  - 2.3. Necesara intransigență
-

Programul nuclear al Iranului a făcut subiectul condamnării de către Consiliul de Securitate al ONU, care a adoptat la 23 decembrie sancțiuni privind Iranul. Un număr de 22 de entități și persoane implicate în programul nuclear și balistic iranian au fost incluse pe o listă anexată Rezoluției 1737 a CS. Sancțiunile sunt universale, toate statele fiind chemate să împiedice transferul sau vânzarea de materiale care pot contribui la dezvoltarea programului nuclear iranian.

2.1. Încă din timpul recente prezențe a României în CS (2004-2005) dosarul iranian era pregătit pentru a fi adus în fața Consiliului. S-a acordat timp negocierilor, sperându-se că troica europeană compusă din Franța, Marea Britanie și Germania va ajunge la o înțelegere cu Teheranul, în schimbul unui pachet de stimulente economice. După alegerea

președintelui Mahmoud Ahmadinejad, în iunie 2005, Iranul a amplificat discursul naționalist și a reiterat dreptul de a deține tehnologie nucleară pentru obținerea de energie utilizabilă în scopuri civile. Problema este că, potrivit *Tratatului de Neproliferare* din 1968, la care Teheranul este parte, nu pot fi dezvoltate programe nucleare cu aplicații militare. Or, Iranul nu permite *Agenției Internaționale pentru Energie Atomică (IAEA)* să verifice complet în ce măsură programul său nu include o dimensiune militară. Programul clandestin iranian a fost semnalat în 2003, dar țări precum Franța ar fi indicat pericolul încă din iulie 2002, când SUA erau prea ocupate cu planificarea intervenției în Irak.

Rusia și China au jucat în *CS* rolul avocaților Iranului, negociind îndelung prevederile textului rezoluției, reușind obținerea unor concesiuni favorabile Iranului. În intervențiile de după adoptarea rezoluției, diplomații chinezi și ruși au insistat asupra caracterului reversibil al sancțiunilor, care vor fi ridicate în momentul în care Iranul va opri îmbogățirea uraniului și a faptului că rezoluția *CS* nu deschide calea unei intervenții militare în Iran. Dar, finalmente, Rusia și China nu s-au opus textului de rezoluție propus de cele trei țări europene, sprijinit de SUA și adoptat în unanimitate de *CS*. Ceea ce i-a unit pe toți cei 15 membri ai *CS* și în primul rând pe cei 5 membri permanenți a fost, ca și în cazul Coreei de Nord, pericolul proliferării tehnologiei nucleare și posibilitatea ca aceasta să ajungă pe mâinile teroriștilor.

Primul argument este foarte solid. În prezent, doar un număr restrâns de țări, 8, dispun de arme nucleare. Altele au tehnologie nucleară utilizabilă în scopuri civile. Dacă Iranul va dobândi capacitatea de a produce arme nucleare și rachete

pentru a le proiecta la distanță, influența sa în zonă va crește dincolo de pârgھیile de care dispune deja în sudul Irakului, în Liban și în teritoriile palestinieni, prin organizațiile și milițiile pe care le finanțează și susține militar și logistic. Iranul ar putea deveni singura țară din regiune, cu excepția Israelului (care nu a negat, nici nu a afirmat deținerea de capacități nucleare), care ar deține arsenal nuclear. Ar fi a doua țară musulmană, după Pakistan. Dar Iranul nu este o țară arabă, iar țările arabe cu guverne sunitice din regiune ar dori contrabalansarea Iranului șiiit. Egiptul și Arabia Saudită, în special, ar putea fi tentate să își dezvolte la rândul lor capacități nucleare militare, demarând o spirală a înarmării nucleare într-o regiune și așa fluidă din punctul de vedere al securității.

Al doilea argument, adică transferul de către noile puteri nucleare a tehnologiei unor organizații teroriste, descrie o situație care, deși posibilă, este mai puțin probabilă. Desigur, este preferabil să elimini riscul ca unele regimuri impredictibile și iresponsabile precum cel al lui Kim Jong-Il să vândă tehnologie teroriștilor, dar Iranul nu este Coreea de Nord. Nici un actor rațional în relațiile internaționale nu ar avea motive să vândă teroriștilor arme de distrugere în masă, pentru simplul motiv că aceștia ar dobândi o putere imensă și nu ar mai putea fi controlați de sponsorii lor. În plus, armele nucleare ajunse pe mâinile acestora, așa cum au dovedit-o armele convenționale de atâtea ori în istorie, ar putea fi folosite împotriva celor care le-au furnizat. Un exemplu, e drept limitat, este recent încheiatul conflict dintre Hezbollah și Israel, din vara acestui an. Deși Hezbollahul se pare că avea în arsenalul său rachete capabile să lovească Tel Avivul, acestea